

БЕЗБАР'ЄРНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ДЛЯ МАЛОМОБІЛЬНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ ЯК ОБ'ЄКТ ПРОЕКТУВАННЯ ГРОМАДСЬКИХ БУДІВЕЛЬ

Автор – Оберемок Т. О., студ. гр. Арх 19-3мп
Науковий керівник – к. т. н., доц. кафедри дизайну
та реконструкції архітектурного середовища Харченко К. С.
ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Анотація. Проблема забезпечення безперешкодного доступу маломобільних груп населення до об'єктів громадської забудови є актуальним завданням при проектуванні і будівництві. Забудовники і власники будівлі найчастіше економлять і забезпечують доступність чисто формально. Як правило, доступність обмежується влаштуванням пандусу, але сучасні тенденції змінюються.

Ключові слова: безбар'єрне середовище, маломобільні групи населення, універсальний безбар'єрний дизайн, гуманізація середовища, інклюзивність.

На щастя, сьогоdnішні тенденції відношення до безперешкодного доступу маломобільних груп населення змінюються. Україна стає ближчою до Європи, ближче до цивілізації і громадянського суспільства. Одним з найважливіших кроків у цьому напрямку було підписання і ратифікація конвенції ООН про права інвалідів, а в квітні 2019 вступили в силу нові державні будівельні норми, згідно з якими «інклюзивність будівель і споруд» при будівництві обов'язкова.

Безбар'єрне середовище – це комплекс заходів, що забезпечують безперешкодне, безпечне, незалежне пересування маломобільних груп населення в умовах навколишнього середовища. Це ціла система фізичної доступності, як громадських будівель, спортивних споруд, культурних місць відпочинку, так інформації та транспорту.

Мало хто замислюється над тим, що зазвичай речі, які нас оточують створюються для середнього користувача і стають мало доступними для тих, хто відхиляється від усередненої норми. Принцип універсального безбар'єрного дизайну спонукає створювати предмети будівлі і конструкції, які можуть бути використані абсолютно більшістю людей, без потреби в доопрацюванні або удосконалення предметів користування.

Середовище, створене для інвалідів, надає перевагу й іншим користувачам. Наприклад, широкі з'їзди з тротуару на дорогу, сконструйовані для візочників, успішно використовується батьками з дитячими колясками, людьми що перевозять вантажі, чи велосипедистами.

Успішний досвід західних країн показує, що введення нормативних документів по інклюзивності, досягається шляхом включення механізмів, забезпечення зацікавленості і заохочення контролю, й формує соціальну відповідальність у громадян. Малодоступний міський простір диктує городянам пасивний, або навпаки агресивний спосіб життя пов'язаний з постійним настроєм на подолання перешкод.

Весь радянський період проектування міського простору нехтував питаннями доступності міста для інвалідів і якості їх життя в повсякденності. На сьогоdnішній день важливо створювати комфортне міське середовище, яке характеризується зниженням урбаністичної складової і підвищенням її гуманістичних характеристик. Це сприяє збільшенню привабливості міського простору і створює певний симбіоз людини і природи.

Гуманізація архітектурного середовища – її вдосконалення з метою досягнення фізичного, психологічного та духовного комфорту людини в штучному оточенні. Таким

чином, простір під проектування потрібно використовувати так, щоб максимально зручно надати рівень землі для пішоходів, велосипедистів, та організувати паркову зону, а ті місця, де рельєф не сприяє безперешкодному проведенню часу, виділити території під забудову.

В прибережній зоні, в умовах міста, ефект занурення в природне середовище повинен посилюватися за допомогою розкриття видів на річку і головну прогулянкову набережну міста. Видова композиція в даних місцях заснована на наслідуванні природного середовища, системі пішохідних алей мальовничої конфігурації, групових посадок і відкритих просторів. Основна тенденція озеленення в рекреаційній зоні – відсутність чітких меж, бордюрів, подібність до природного середовища. Терасне планування набережної додає елемент театральності, де в якості сцени виступає міське середовище.

Висновки. Реалізуючи комплексний підхід щодо створення безбар'єрного середовища, потрібно пам'ятати про оснащення об'єктів інфраструктури спеціальними засобами, що відповідають потребам різних категорій громадян: людей з порушеннями слуху і зору, маломобільних груп населення (тимчасово непрацездатних людей, малолітніх дітей, вагітних жінок, людей похилого віку, людей з дитячими колясками). Для того, щоб створити необхідні умови для максимальної адаптації людей з особливими потребами і зробити навколишнє середовище доступним, доцільно дообладнати його спеціалізованими засобами. Створені з урахуванням потреб, що виникають у зв'язку з інвалідністю, вони дозволять вести незалежний спосіб життя і забезпечать комфортний доступ до всіх громадських місць.

Список використаних джерел

1. Горгорова Ю. В. Актуальные проблемы дизайна архитектурной среды : учеб. пособ. Ростов-на-Дону : Рост. гос. строит. ин-т, 2015. 139 с.
2. Нефедов В. А. Ландшафтный дизайн и устойчивость среды. Санкт-Петербург: Полиграфист, 2002. 295 с.
3. Пучков М. В. Город и горожане: общественные пространства как модератор поведения людей. *Архитектон : известия вузов*. 2014 № 45. С. 34–43.
4. Кастельс Мануэль. Информационная эпоха : экономика, общество и культура. Пер. с англ. под ред. О. И. Шкаратана. Москва : ГУ ВШЭ, 2000. 608 с.
5. Роберт Парк. Город как социальная лаборатория. *Социологическое обозрение*. Т. 2, № 3. Москва, 2002. С. 3–12.